

PREDNISTVO ZARJE je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8
(takarna L. nadstr.). Uradna ure za stranke so od 10. do 11.
popoldne in od 6. do 8. popoldne vsak dan razen nedelj in
praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne
sprejemajo.

PAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za
Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.00, polletna K 10.80, četrtletna
K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za
ostalo inozemstvo in An eriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in
uraduje od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. večernje
Inserati: enostopno petivrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana
in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo
Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 705.

V Ljubljani, v petek dne 10. oktobra 1913.

Leto III.

Kranjski deželni zbor.

V Ljubljani, 9. oktobra.

Današnja seja je potekla brez večjega skan-
dalja. Imela pa je nekoliko zanimivih momentov,
med katerimi je posebno pikanten ta, da de-
želni glavar ni pristopil neke interpelacije o vo-
diški Johanci, češ da je žaljiva. S tako uteme-
ljitvijo bi spreten glavar, kakršen je Susteršič,
lahko preprečil vsako interpelacijo. Vsa čast
kavalirstvu! Ali to kar je počenjala vodiška sle-
parka, ni bilo prav nič kavalirsko in Novakova
interpelacija je bila zelo potrebna. Popoldne je
postavil deželni glavar fatalni lovski zakon na
dnevni red; odsek, v katerem imajo seveda kle-
rikalci večino, je sklenil nekatere izpremembe,
ali Lampe je hitro povedal, da ne bo iz tega nič
— sedaj namreč ni čas, da bi se deželni go-
spodarji kregali s centralno vlado. Novo cerkev
in župnijo v Šiški smatrajo klerikalci seveda za
nujno; pri sprejetju te velevažne reči so jim po-
magali tudi pobožni nemški veleposestniki, ki
gredo sploh s klerikalci čez drn in strn. Čudna
družba! Tudi učiteljsko vprašanje je bilo zopet
na dnevnem redu; klerikalci so ga srečno zopet
odložili ad calendae graecas, in Krek jih je soli-
stično vodil. Sicer je pa skoraj neverjetno, kol-
iko prazne slame se more namlatiti v taki zbor-
nici.

DOPOLDANSKO SEJO

otvarja deželni glavar pet minut pred enajsto
in imenuje za zapisničarja posl. barona Borna in
drja. Zajca.

Deželni glavar naznanja, da zahteva de-
želno sodišče v Ljubljani izročitev deželnega in
državnega poslanca drja. Kreka zaradi razža-
ljenja časti. Dopis izroči glavar imunitetnemu
odseku — Občina Borovnica prosí za zgradbo
vodovoda in »Narodna šola« v Ljubljani za
podporo. Prošnji izroči glavar pristojnim od-
sekom.

Izmed nujnih in samostalnih predlogov in
interpelacij omenjamo: Nujni predlog poslanca
drja. Gregoriča glede voznega reda in tarifov
državne železnice na progi Ljubljana - Trbiž;
nujni predlog posl. Gangla glede podzavljenja
poštne in brzovajnega urada v Idriji; inter-
pelacija posl. Gangla na deželnega predsednika
glede prodaje cigaret solooobveznim otrokom.

Naslednjo interpelacijo posl. drja. Novaka
in tovarišev na deželnega predsednika deželni
glavar ni pristopil, češ da je žaljiva. (Za
koga?) Interpelacija se glasi:

V Vodcah — okrajno glavarstvo Kamnik
— je v tamošnjem župnišču neka ženska, nazi-
vana z imenom »Johanca«, tekem zadnjega leta
s svojimi pomočniki izkoriščala praznovernost
priproste ljudstva in mu pod pretvezo čudež-
nih pojavov izvajala denar.

Napredno časopisje je opetovano opazar-
jalo oblasti na ta sleparstva, ki so se tem lažje
izvrševala, ker so se pojavljali takozvani ču-
dežni dogodki v prostorih župnišča. Skoro eno
leto je ta »Johanca« nemoteno vršila ta posel.

Podpisani se dovoljujemo vprašati Vašo
ekscelenco, zakaj ni politična oblast takol, ko
je potom časopisja postalo sleparsko počenjanje
navedene Johance notorično celi deželi, ukre-
nila in preprečila nadaljnjo izkoriščanje pripro-
stega ljudstva. To izkoriščanje je trajalo celo
leto.

Nujni predlog drja. Novaka in tovarišev
zaradi odškodnine onim delničarjem dolenskih
železnic, katerih delnice so prišle vsled na-
jemne pogodbe med upravnim svetom dolens-
kih železnic in drž. železniško upravo ob vred-
nosti.

Deželni glavar odgovarja na interpelacijo
posl. Reiserja in tovarišev od dne 24. septem-
bra glede prepustitve deželnega gledališča
mestni občini. Deželni glavar pravi v svojem
odgovoru, da so bili pogoji deželnega odbora
samoposebi umevni, če je hotel deželni odbor
varovati svoj ugled. Mestna občina je odklonila
te pogoje. Z veseljem konstatira deželni glavar,
da se je obrnilo vodstvo kraljevega gledališča
v Zagrebu na deželni odbor zaradi rednih pred-
stav v deželnem gledališču. Intendanca tega
uglednega gledališča je sprejela pogoje. Deželni
odbor bo postopal nasproti intendanci zagreb-
skega gledališča z največjo koncilianco.

Dr. Lampe odgovarja nato na različne in-
terpelacije glede cest in vodovodov, med temi
tudi na interpelacijo posl. Gangla glede volitev

v okrajni cestni odbor idrijski. Dr. Lampe pravi,
da je upošteval deželni odbor pri določitvi od-
bornikov naslednja načela: število prebivalstva,
na 3000 prebivalcev 1 odbornik, dolžina občins-
kih in okrajnih cest in višina davkov. Čeprav
ima idrijska občina 6000 prebivalcev in plačuje
več davka nego vse ostale občine idrijskega
okraja, je dobila le enega odbornika, ker ima le
4 in pol kilometrov občinskih cest, vse druge so
erarične. Torej ni na mestu očitke posl. Gangla,
da je postopal deželni odbor s strankarskega
stališča, temveč njegovo postopanje je bilo po-
polnoma stvarno.

Nujni predlog poslanca Ribnikarja glede
ustanovitve zavarovalnice za živino izroči de-
želni glavar kmetijskemu odseku, ko prizna
zbornica nujnost predloga.

Nato utemeljuje posl. dr. Triller nujnost
svojega predloga, ki pozivlja deželno vlado, da
ukrene vse, da se temeljito preuredi telefonsko
omrežje v Ljubljani. Državna uprava je že let-
sko leto določila 250.000 K za preureditev
omrežja v Ljubljani. Kmalu so pričeli govoriti,
da se bo ta vsota porabila za druge namene.
Dr. Triller je bil kot pooblaščenec občine in
deželnega odbora pri trgovinskem ministrstvu,
kjer so mu zatrdili, da prično z delom najkas-
neje v spomladi, čim predloži tržaško ravna-
telstvo popravljene načrte. V juniju je izvedel
v trgovinskem ministrstvu, da so porabili
250.000 K ob času krize v Galiciji. Zbornica pri-
zna soglasno nujnost tega predloga, ki ga izroči
deželni glavar upravnemu odseku.

Dr. Triller utemeljuje potem nujnost svo-
jega predloga na deželno vlado glede prezidave
južnega kolodvora. Južni kolodvor se izpremeni
v centralni kolodvor, tako je zatrijevala južna
železnica na konferenci prizadetih faktorjev v
železniškem ministrstvu. Zahtevala pa je od
ljublanske občine primeren prispevek za prez-
idavo. Občina je prispevala k celotnim stroš-
kom 100.000 K in jih tudi izplačala, ker je rekla
južna železnica, da prej ne začne s prezidavo.
Občina je bila toliko neprevidna, da je izplačala
prispevek in napravila tudi podvoz na Marti-
novi cesti, a južna železnica ni ničesar storila.
Sedaj izjavljajo merodajni faktorji, da južna že-
leznična ne bo pričela prej, dokler državna že-
leznična ne določi vsote, ki jo bo prispevala k
prezidavi. Razmere na južnem kolodvoru so
take, da je življenje uslužbencev v vedni nevar-
nosti. Stvar je tako važna, da mora tudi de-
želni odbor povedati svoje mnenje. — Pred-
logu prizna zbornica soglasno nujnost. Predlog
izroči deželni glavar upravnemu odseku.

Posl. dr. Gregorič utemeljuje nujnost pred-
loga glede nedostatkov na progi Ljubljana-
Trbiž. Državna železnica računa za vožnjo od
Ljubljane državnih kolodvorov do Radovljice za
3. razred K 1.80, za 2. razred K 2.80 in za
1. razred K 4.60, praviloma bi pa znašala cena
K 1.70, K 2.60 in K 4.30. Od južnega kolodvora
do Radovljice bi bile pravilne cene K 1.70,
K 2.70 in K 4.40, državna železnica pa zahteva
po K 2.10, K 3.30 in K 5.40. Ljudstvo je torej
vsako leto vsled teh nepravilnih tarifov zelo
oškodovano. — Od 1. oktobra se je opustil na
gorenjski progi vlak, ki je odhajal ob 5. in 47 mi-
nut zjutraj iz Ljubljane in ki je imel zvezo z br-
zovlakom, ki odhaja ob 8. in 12 minut zjutraj
z Jesenic v Trst. Temu bi železniška uprava
odpomogla na ta način, da bi preložila odhod
jutranjega gorenjskega vlaka na šesto uro zju-
traj, takol po dohodu dunajskega brzovlaka. In
če bi vozil ta jutranji vlak s hitrostjo dopoldan-
skega vlaka, bi imel zvezo z brzovlakom v Trst.
— Brzovlak, ki vozi popoldne ob petih z Jese-
nic, se ne ustavlja v Radovljici, čeprav je Ra-
dovljica sedež največjega sodniškega urada na
Kranjskem, sedež glavarstva, davkarije, treh
denarnih zavodov itd., ampak v vasi Lesce.
Nujno potrebno je, da se ustavlja brzovlak v
Radovljici, ker se je opustil gorenjski vlak, ki
je prihajal ob sedmih v Ljubljano. — Zbornica
prizna soglasno nujnost predlogu. Predlog od-
kaže glavar upravnemu odseku.

Posl. Gangl utemeljuje nujnost svojega
predloga na deželno vlado glede podzavljenja
poštne in brzovajnega urada v Idriji. Idrija je
drugo največje mesto na Kranjskem, poštna
zveza z Logatcem in s Cerknim na Goriškem je
skrajno nedostopna. Veliko manjših krajev ima
že podzavljene pošte. Na podlagi statistike

poštne pošiljatev, rekomandiranih pisem, na-
kaznic, časopisov dokazuje, da je podzavljenje
nujno potrebno. Že leta 1896 je poštno ravna-
telstvo interveniralo pri trgovskem ministrstvu
za podzavljenje in ministrstvo je že obljubilo
podzavljenje mestni občini. Zbornica prizna
soglasno nujnost predlogu in deželni glavar od-
kaže predlog upravnemu odseku.

Posl. dr. Novak utemeljuje nujnost pred-
loga zaradi odškodnine delničarjem Dolenske
železnice. Ob zgradbi so morali nakupiti inter-
esentje za 1.200.000 K delnic. Tako je n. pr. ku-
pila občina ljubljanska za 100.000 K delnic,
Kranjska hranilnica za 200.000 itd. Končno je
ostalo 700.000 nepokritih. To vsoto so vplačale
manjše občine. Nihče ni mislil, da ta denar ne
bo varno naložen, da bi bila izgubljena glav-
nica. Sedaj pa, ko se gradi čez Dolejnsko in Hr-
vaško zveza z dalmatinskimi železnicami, je
prišlo letos v maju do najemne pogodbe med
upravo dol. železnic in državno železnico. Že-
lezniški erar je prevzel vse premočje in nepre-
mično premoženje, delničarjem pa ni izplačal
vinarja. Ta pogodba je za deželo skrajno po-
gubna. Prizadeti so občine: Ljubljana, Kočevje,
Novo mesto in dolga vrsta revnejših občin. —
Zbornica prizna nujnost predlogu soglasno in
deželni glavar izroči predlog upravnemu od-
seku.

Nujnemu predlogu posl. Pibra, da zgradi
železniška uprava povsod tam, kjer gre progla
ob pašnikih ali čez pašnike, ograje, prizna zbor-
nica nujnost. Predlog izroči dež. glavar kme-
tiskemu odseku.

Poročila upravnega odseka.

Poročevalec posl. Piber poroča o nujnem
predlogu posl. drja. Novaka glede izločitve de-
želne Kranjske iz okrožja delavske zavaroval-
nice zoper nezgode v Trstu in predlaga: 1. Ces.
kr. ministrstvo za notranje zadeve se naprosi,
da izloči v zmislu § 9 zak. z dne 28. decembra
1887, drž. zak. št. I ex 1888, deželo Kranjsko iz
okrožja delavske zavarovalnice zoper nezgode
v Trstu in ustanovi v Ljubljani lastno delavsko
zavarovalnico; 2. deželni odbor vovodine
Kranjske naj poda c. kr. ministrstvu za notranje
zadeve pritrtilno poročilo in mnenje o resnični
utemeljenosti potrebe lastne zavarovalnice v
Ljubljani.

Po poročevalčevi utemeljitvi predloga go-
vori posl. Barbo, ki pravi, da zato ne more nje-
gov klub glasovati za odsekov predlog — če-
prav pripozna upravičenost predloga — ker bi
bila zavarovalnica v Ljubljani za Kranjsko pre-
mahna in bi bila pasivna, ker bi bila uprava pre-
draga: Deželni odbor naj študira ustanovitev
zavarovalnice in še v tem zasedanju poroča de-
želnemu zboru. — Potem govori še posl. dr.
Novak, ki pravi, da določa zakon: praviloma
se mora ustanoviti za vsako kronovino posebna
delavska zavarovalnica in je torej predlog po-
polnoma upravičen. Da se godi krivica sloven-
ski narodnosti pri tržaški zavarovalnici, se vidi
že iz tega, ker bivši načelnik najvažnejšega od-
delka, likvidacijskega, ni znal besedice sloven-
sko. Ko mu je upravni odsek naročil, da se mora
naučiti slovensčine, je odšel in dobil službo v
Italiji. Službena pragmatika določa, da mora
biti vsak uradnik več italijanščine in sloven-
ščine. Slovenskega delavca sta vrgla dve
sluge ravnateljstva po stopnicah in zato sta
dobila nagrado. Na zavarovalnici ni sloven-
skega napisu. Uradniških služb ne razpisujejo.
Upravni svet imenuje na predlog ravnateljstva
uradnike, seveda če so uradniki Italijani. Leta
1909 je dobila zavarovalnica s Kranjskega
200.000 K, leta 1910 240.000 K, leta 1911
251.000 K, a od vsega tega ni v kranjskih de-
narnih zavodih niti vinarja. Tržaška zavaroval-
nica je dala leta 1911 za uradniške hiše v
Kopru 100.000 K hipotekarnega posojila po
4 in pol %, leta 1912, za uradniška stanovanja
v Trstu 400.000 K hipotekarnega posojila in
mestni občini v Trstu enkrat 500.000 K po 5 %,
drugič celo 600.000 K po 4 in vse to v času,
ko je bila normalna mera za hipotekarna po-
sujila najmanj 5 %. Ker pravi grof Barbo, da bi
bili upravni stroški za zavarovalnico, ki bi bila
omejena le za našo deželo, previsoki, bi lahko
temu odpomogli na ta način, da bi združili pen-
zijski zavod in zavarovalnico pod skupno
upravo in kadar dobimo tudi socialno zavarova-
vanje, bi združili vse tri oddelke pod skupno
upravo in upravni stroški bi se znatno znižali.
— Posl. dr. Krek izpodbija na podlagi statistike
trditve, da zahteva manjša zavarovalnica večje
upravne stroške in se odločno izreka proti
temu, da bi bil Trst upravno središče za Slo-
vence in Hrvate.

Pri glasovanju odkloni zbornica predlog
grofa Barba in sprejme s slovenskimi glasovi
odsekov predlog.

Ob četrti na dve prekine dež. glavar sejo
do štirih popoldne.

POPOLDANSKA SEJA.

Deželni glavar dr. Susteršič odpravlja sejo
ob pol 5. popoldne in naznanja nekatere vlozene

interpelacije. Potem odgovarja na interpelacijo
dr. Trillerja zaradi šikaniranja občin. Pravi, da
deželni odbor gleda na red v občinah in ne more
priznati privilegija za nered kakšni občini, če
slučajno pripada župan narodno - napredni
stranki.

Posl. dr. Triller predlaga, da se o tem od-
govoru otvori debata.

Večina odklanja ta predlog.
Posl. Povše in tovariši vlagajo nujni pred-
log zaradi

onesnaženja Save,

ki zahteva primerne korake, da se prepreči na-
daljnje onesnaženje reke iz rudnikov in tovarn
ob štajerski in hrvaški meji.

Posl. Povše utemeljuje nujnost. Kmetovalci
s štajerskega brega ob Savi se že dolgo prito-
žujejo, da ne morejo rabiti Save za napajanje
živine. Strokovnjaki so konstatirali veliko one-
snaženje. Nad mostom v Brezicah je popolnoma
nehala rasti trava. Predlog zahteva, da tudi de-
želni odbor kranjski stopi do vlade, da se to
onesnaženje prepreči.

Nujnost se priznava; glavar odkazuje pred-
log upravnemu odseku.

Prehaja se na dnevni red.

Poročevalec posl. Piber predlaga za
upravni odsek:

Dež. odboru se naroča, da z ozirom na
dopis centralne vlade glede prispevkov iz dr-
žavnega melioracijskega zaklada na merodaj-
nem mestu obrazloži, da je dežela upravičena
zahtevati državne pomoči pri neobhodno po-
trebnih in neodložljivih delih v najvišji meri, ker
je dežela Kranjska doslej prejela primeroma z
drugimi deželami najmanj donoskov iz držav-
nega melioracijskega zaklada.

Predlog je sprejet brez debate.

Posl. Piber poroča v imenu upravnega od-
seka in predlaga:

1. Deželnemu odboru se naroča, da pred-
loži deželnemu zboru načrt, po katerem naj bi
se stroški za posamezne agrarne operacije čim
najbolj enakomerno razdelili. Deželni odbor naj
upošteva sestavo določenih tarifov z ozirom na
ploskvo zemljišča in na njegovo boniteto. 2. Po-
oblašča se deželni odbor, da sme v posebno ozi-
ravrednih slučajih odpisati del doslej naraslih
stroškov.

Posl. dr. Krek ugovarja, da se taki pred-
meti obravnavajo brez finančnega odseka, tako
da je neznan finančni efekt. Predlaga, da se
predlog odkaže finančnemu odseku.

Dr. Lampe in poročevalec se prilagodita.
Predlog dr. Kreka se sprejme.

Dež. glavar postavlja na dnevni red poro-
čilo upravnega odseka o novem načrtu

lovskega zakona.

Referent je posl. Hladnik. Upravni odsek
poroča:

Dne 14. febr. 1912 je sklenil dež. zbor na-
črt lovskega zakona, katerega pa vlada ni pred-
ložila v Najvišje odobrenje. Deželni odbor je
izdelal sporazumno z vlado nov načrt. Upravni
odsek je sklenil, naj se lovski načrt deželnega
odbora z nekimi spremembami in dostavki
sprejme. Važnejše spremembe so sledeče:

Pri § 43.: »Razen tega se smejo tudi lov-
skim gostom, če nočejo rajši kupiti letne karte,
izdajati lovske karte z veljavnostjo 30 dni, ki
se štejejo od dne izdaje; za take karte je plače-
vati takso štirih kron. Tujzemci plačajo za vse
lovske karte dvojno takso.«

Pri § 56.: »V selskih občinah, v katerih se
posebno neguje vinstvo, sadjarstvo ali zelenja-
darstvo, sme občinski odbor skleniti, da je v
vseh selski občini ali pa v posameznih katastral-
nih občinah zajca zatreči.«

Zadnji odstavek § 56, naj se glasi: »Tiste
občine, v katerih se posebno neguje vinstvo,
sadjarstvo in zelenjadarstvo, določijo deželni od-
bor sporazumno z deželno vlado hkratu, ko
stopi v moč ta zakon in pozneje, kadar bo treba.
Te občine se razglase v deželnem zakoniku.«

Pri § 69. o pobijanju psov in mačk: »Pri tem
so izvzeti lovski psi lovskega upravičenca, ako
med gonjo, ki se sme vršiti le od 1. septembra
do 1. februarja, zaidejo na sosednji lovski oko-
liš.«

§ 73, naj se glasi: »Pri gonjah v pogorjih se
nedorasli ne smejo porabljati za gonjače, dru-
gače pa le s pritrditvijo postavnih zastopnikov.«

Dež. preds. Schwarz zahteva amandma,
da v rekurzni poti odloča deželna vlada sporaz-
umno z deželnim odborom, če se pa tak sporaz-
um ne doseže, pa poljedelsko ministrstvo. Če se
to sprejme, ne bo zapreke za sankcioniranje.

Knez Windschraetz protestira, da se ne-
nadoma postavlja na dnevni red predmet, na
katerega poslanci niso bili pripravljani.

Dež. glavar Susteršič pravi, da je že do-
poldne na seji načelnikov povedal, da pride ta
predmet na dnevni red.

Posl. grof Margheri je stal vedno na sta-
lišču, da se morajo v prvi vrsti varovati inter-
esi poljedelstva, potem šele interesi lova. Zakon,
ki je predložjen, se strinja s prvimi interesi, za
lovske interese pa je slabo poskrbljeno.

V nedeljo dne 12. oktobra ob 9. uri dopoldne v ve-
liki dvorani ljubljanskega Mestnega doma

Velik ljudski shod

Dnevni red: **Kranjski deželni zbor.**

Poročevalec sodrug Ebin Kristan.

Vabimo na protest vse, ki obsojajo ravnanje v deželi in v deželnem zboru Kranjskem.

Kljub temu je obstoj lova po tem zakonu mo- goč. Zato bo glasoval za načrt.

Generalna debata je zaključena. Prehod v specialno debato se sklone soglasno; za to de- bato deli dež. glavni zakon v štiri dele.

Poroč. Hladnik vzame izvajanja deželne- ga predsednika na znanje, ker ekselencija gotovo izpolni kar ekselencija obljubi in bo ekselencija skrbel, da se varujejo interesi; zato predlaga iz- premembo tako kakor je zahteval ekselencija.

Posl. dr. Lampe predlaga namesto besed »izvedenci« (Sachverständiger) povsod izraz »lovski oskrbniki« (Jagdplieger), ki jih nastav- lja dež. odbor.

Poročevalec Hladnik ne ugovarja.

Prvi del zakona se sprejme z Lampetovim popravkom v § 28.

Posl. Schollmayer in posl. grof Margheri govorita o § 50 in predlagata neke izpremembe.

Posl. dr. Lampe: Zakohski načrt je plod do- govorov z vlado. Zato je vsaka izprememba ne- varna, ker postane sankcija dvomljiva. Predlog odseka, da tujcem plačajo za lovške karte dvojno takso, je gotovo upravičen, ali da ne izostane sankcija, bo glasoval proti njemu, prav tako proti določbi, da sme občinski odbor skle- niti, da je zajca popolnoma zatreti. Iz enakih razlogov je proti izpremembi odseka o izvzetju lovskih psov.

Grof Margheri želi, da se sprejmejo odse- kovi predlogi.

Poroč. Hladnik polemizira z grofom Mar- gherijem in Schollmayerjem.

Predlog posl. Lampeta, da se obnovi načrt deželne- ga odbora v označenih paragrafi, se sprejme. Predlogi Schollmayer in Margheri se odklanjajo. Ostali paragrafi drugega dela se sprejmejo po odsekovem predlogu.

Tretje in četrto poglavje se sprejme brez debate, enako naslov in uvodni 3 članki.

Ves zakon se nato sprejme v celoti. (Kle- rikalcij ploskajo.)

Dež. preds. Schwarz odgovarja ne neke inter- pelacije. Razumeti ni tega gospoda na gale- rijah nikdar. Menda smatra svoje govorance sam za tako brezpomembne, da jih ni treba slišati. Sicer ima svoje odgovore vse spisane, pa jih ne zna niti čitati tako, da bi bile razumljive. Sicer ga pa bale niti v dvorani ni slišati in le čudimo se poslancem, ki mu olajšavajo lenobo s tem, da se zbirajo okrog njega, kadar dobiva »be- sedo«.

Sele proti koncu odgovora je za silo raz- umeti, da govori o sadikah iz državnih dreves- nic. Potem govori menda o Kamniški Bistrici, potem o gostilnah in policijski uri.

Prehaja se na dnevni red:

Poročila finančnega odseka:

Poročevalec dr. Krek predlaga o predlogu dr. Tavčarja glede pravnih razmer učiteljev: »Deželnemu odboru se naroča, da izdela in predloži čimpreje deželnemu zboru razmeram in potrebam primerno izpremembo zakona o pravnih razmerah učiteljev dne 29. aprila 1873, v zak. št. 22 in dodatnih nove.«

Predlog, da naj se takoj izdela zakon o re- gulaciji plač za učitelje, bi bil neizvedljiv. Pred- log, da se da draginska 25 % doklada vsem učiteljem je nemogoč, ker je deželni zbor že spre- jel proračun. Če deželni zbor izdela zakon, se bo vse uredilo, da bo prav.

Posl. dr. Triller:

To, kar predlaga odsek, je čisto navadno zavlačevanje. Razumeti ima ta predlog skrito tendenco. Kreku moram reči: Was der Weise verschweigt, darin zeigt sich der Meister der Kunst. Če bi imel finančni odsek kaj dobre vo- lje, bi bil vsaj sprejel Tavčarjev predlog, da se dovoli draginska doklada vsem učiteljem. Ta politika je usodepolna in bo imela brez sposobne mladine pred učiteljskim stanom za posledico. Učitelji so na sramoto kranjske dežele slabše plačani od šolskih slug in paznikov v prisilni de- lavnici. Povzdignjenje šolstva je nemogoče, do- kler nimajo učitelji eksistence in državljske svobode. Teško je govoriti o povzdigi šolstva, kjer je še 44 odstotkov vseh šol enozrednic. Par osemzrednic v deželi so Patomkinove vasi. Dvignjenje kulture je problematična reč. Dokler so pred durmi Ljubljane vodiške Johance. Naivni ljudje so pričakovali boljše usode učiteljskega predloga. Usoda Reisnerjevega predloga za splošno podporo učiteljstva je morala ozdra- vit vsakega. Dokler ne odpravimo madeža, da so učitelji na Kranjskem slabše plačani kakor v vsej Avstriji, je nelozgoben najostrejši boj. Nič nemogočega ne zahtevamo. Vsaka vladajoča stranka ima neko ekspanzivno silo. Še dolgo v politiki ne bo veljalo načelo višjih meščanskih šol, ampak načelo: culus regis, eius religio. Ali velika razlika je med tem, pa popolnim izstrada- njem učiteljstva. Dr. Lampe pravi v »Slovenec«, kdor je dandanes še liberal, je za deželno službo preneumen ali pa pregrob. To označuje vašo politiko. Mi vztrajamo na meritu našega predloga.

Dr. Krek: O teh rečeh bomo govorili, ko bo deželni odbor predložil svoj načrt. Ni res, da se za učitelje nič ni storilo. Z delitvijo podpor so združene velike sirtosti. (Triller: Zato naj pa vsi dobe.) Za zdaj čakajmo; če dež. odbor ne ustreže svoji nalogi, ostane boj do noža. V po- litiki je potrpežljivost prva reč. Predlog dežel- nega odbora ni noben »Schleifer«, ker danes lahko računamo, da dobi dežela prispevek od države.

Predlog finančnega odseka se sprejme proti liberalnim glasovom.

Poročevalec dr. Krek poroča o

deželnih prikladah:

Deželni zbor je sklenil dne 29. oktobra 1910:

1. V pokritje deželnih potrebščin leta 1911 naj se pobirajo od 1. januarja 1911 do onega časa, ko se deželni proračun za leto 1911 defi- nitivno ustanovi, sledeče deželne priklade:

1. 40 % doklada na vžitino (tudi posebno) od vina, vinskega in sadnega mošta, ter od mesa.

2. Samostojna deželna naklada od porab- ljene piva po 4 K od hektolitra, toda s to ome- litvijo, da ima odpasti pobiranje deželne naklade na pivo za oni del leta 1911, za katerega bi bil deželni odbor na glade na odkazovanje iz državnih sredstev odkazan znesek, ki je pri pri- mernem preračunu najmanj enak čistemu do- bičku, ki ga je imela dežela Kranjska v nepo- srednje pretečenem koledarskem letu pri deželni nakladi na pivo.

3. 40 % doklada na vse direktne davke iz- vzemši osebni dohodninski davek in pridobnin- ski davek krošnjarijev.

Ta sklep je bil sankcioniran.

Finančni odsek predlaga: Naklade za leto 1911, provizorno sklenjene, obsočene v navede- nem sklepu deželne- ga zbora pod I. se naknadno definitivno ustanove. — Predlog je sprejet brez debate.

O samostojnem predlogu poslancev Jarca in tovarišev glede državnih in deželnih brez- obrestnih posojil vinogradnikom poroča posla- nec Žitnik in predlaga:

1. Deželni odbor se pooblašča, da pri iztir- javanju deželnih brezobrestnih posojil vino- gradnikom v ozirovrednih slučajih postopa kar najmilejše in zlasti resnično revnim prošilcem ob času bede podaljša roke vračil. 2. Obenem se naroča deželnemu odboru, naj naprosi c. kr. vlado, da tudi ona enako postopa. — Predlog se soglasno sprejme.

O dovolitvi dež. prispevka k stroškom usta- novitve

župnije za Zgornjo in Spodnjo Šiško

poroča posl. Žitnik in predlaga:

Deželni zbor pripozna in pozdravlja usta- novitev župnije za Zgornjo in Spodnjo Šiško kot neobhodno ter nujno potrebo; zato odločno po- zivlja c. kr. vlado, da z izdatnim prispevkom iz verskega zaklada čimpreje omogoči to usta- novitev.

Posl. dr. Novak: Rekli boste najbrže, da hoče nar.-napredna stranka razdirati cerkve. Kljub temu se upam reči, da bi bila dežela srečna, če bi bila z vsem tako preskrbljena ka- kor s cerkvami. Zadnji čas kaže deželni odbor Šiški posebno, pa sumljivo ljubezen. Pravite, da je župnija za Šiško nujno potrebna. Mislim, da je vodovodno vprašanje nujnejše. To vpra- šanje po krivdi deželne- ga odbora še ni rešeno. (Lampe: To je laž! To je laž!) Zakaj se hoče ta župnija v Sp. Šiški ustanoviti? Frančiškanski provincialat je to predlagal dež. odboru z uteme- ljivijo, da je treba v Šiški krščanske organizac-rije proti liberalcem in socialistom. Če provin- cialat sam tako utemeljuje nujnost, ne morete pričakovati, da naj jaz smatram to zadevo za nujno. Šiščani sami ne čutijo te potrebe. Gerent svojčas ni mogel dobiti soglasnega sklepa za cerkev. Poročal je pa dež. odboru, da bodoči občinski svet gotovo ne bo pritril potrebni po- cerkvi. Kje je torej utemeljena potreba? Stvar je principielnega pomena. Kadar je cerkev tu- kaj, postane kmalu premajhna, župnišče pre- tesno itd. Tega se Šiščani branijo. Če hoče verski zaklad sam ustanoviti cerkev, naj jih pa ustanovi kolikor hoče.

Posl. dr. Pegan misli, da je cerkev nujnejša, kajti vodovod Šiška že ima. To je stvar oseb- nega prepričanja. Sluga in nadučitelj imata več plače nego so liberalci leta 1905 izdali za živino- reje v deželi. Ob takih razmerah se ne čudi, če bo narodno-napredna stranka glasovala proti cerkvi. Pater Hugolin Sattner je v svoji vlogi le dejal, da se liberalci in socialisti v Šiški boje krščanske organizacije.

Posl. dr. Lampe: Debata nima zmisla, ker ne moremo priti skupaj. Ampak o vodovodu mora podati »eno avtentično izjavo«. V Šiški ni bilo mogoče doseči nobenega občinskega sklepa za vodovod. Da nima javnega vodovoda, ima Šiška zahvaliti občinskemu odboru. Zato so pri- vatniki ustanovili vodovodno zadrugo. Njen na- čelnik je prišel k meni zaradi podpore. Zahteval sem statute. Načelnik mi je dejal, da je tudi dr- žavna podpora odvisna od dežele. Zahteval sem, da ustavi v statute odstavek, da je za- druga pripravljena odstopiti vodovod za lastno ceno občini, kadar to zahteva. Ko so to storili, smo jim dali podporo.

Posl. dr. Novak: Izvajanja dr. Lampeta se ne krijejo z resnico, ali pa niso popolna. Šišen- ska občina je prevzela jamstvo za dolg, ki ga je napravila vodovodna zadruga v znesku 65.000 kron. Občina torej ni bila pasivna. Šiščani so bili dlje časa zadolžni za zadrugo. Zgodili pa so se slučajni protekcije. Če je zadruga delala raz- liko med občinami, je moral obč. odbor prosti za remediuro. Občina je sklenila prevzeti vodo- vod. Stroški še niso bili vzajemno določeni. Ampak sklep je tukaj in ga je predložila občina de- želnemu odboru. Ljubljanski župan je posredo- val in dosegel se je spoznam. Zadeva pa še danes ni rešena. Občina še nima vodovoda, za- druga pa lahko skopari. Do danes dela deželni odbor to zaviro.

Posl. dr. Lampe pravi, da Novakove be- sede ne izpreminjajo tega, kar je on dejal. Na poslanje zadruga nima dež. odbor nobene in- gerence. Nobena občina v deželi ni tako nerodno postopala kakor Šiška. Zakaj so pa kmečke ob- čine lahko prišle do dobrih vodovodov z de- želno in državno podporo?

Poročevalec Žitnik vzdržuje odsekov pred- log, ki se v ločenem glasovanju sprejme.

Deželni zbor je potem rešil še dolgo vrsto prošelj, katerih je kljub protestu posl. Reisnerja velik del odkazal deželnemu zboru. Prošnje osebnega značaja so se rešile na tajni seji. Po- ročilo o petičijah, pri katerih je bilo malo de- bate, objavimo prihodnjič. Konec seje je bil ob pol 9. zvečer.

ob 6. v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6/2.

— **Žaljivo je Interpelirati zaradi vodiške Jo- hance** — je dejal dr. Sušteršič v deželnem zboru. Sedanj glavni ima vsekar občudne poj- me o tem, kaj da je žaljivo, tako kakor n. pr. Krek o tem, kaj da je »fair«. Veliko bolj žaljivo kakor interpelirati, je molčati o tem škandalu, ki sramoti vso deželo. Kajti dr. Sušteršič vsaj tega ne bo tajil, da se je zares zgodil škandal prvega reda. Že zaradi tega bi bil moral de- želni zbor govoriti o tej zadevi in pokazati, da poklicano zastopstvo kranjske dežele ne odo- brava takega sleparskega zlorabljanja vere na škodok misticizmu nagn. ljudstva. Pri neki priliki se je dr. Sušteršič delal sila neodvisnega od vlade. Če takrat ni igral komedije, bi moral dati deželnemu zboru priliko, da vpraša vlado, zakaj se ona ni brigala za tisti švindeli in po svoji dolžnosti preprečila izkoriščanja ljudske nevednosti. Naposled pa je deželni zbor tu- tisti kraj, s katerega bi morala zadoreti učin- kovita beseda, ki bi za prihodnje napravila jez takim sleparijam. Ravno ker sedi v deželnem zboru toliko duhovnikov, bi z ozirom na ka- toličko življenje ljudstva, ki ga gospodje tako radi naglašajo, deželni zbor izvršil koristno delo, če bi na ves glas povedal, da obsoja take »čudeže« in posvaril prebivalstvo pred počob- nimi verskimi sleparijami. S tem, da je pre- prečil interpelacijo, je dr. Sušteršič svoji stranki prav slabo poslušil. Kajti pretveze, da je bila žaljiva, mu ne bo nihče verjel, marsikdo pa bo mislil, da mu je bila interpelacija neprijetna in ljudje si bodo delali o tem sodbe, na katere dr. Sušteršič ne bo mogel biti ponosen.

— **Klerikalci v deželnem zboru** cenijo sami sebe zelo slabo. Sicer ne bi mogle cele kupe prošen izročati deželnemu odboru v reševanje. Nazori gospodov so sploh popolnoma prekučje- ni. Deželni odbor naj bo organ deželne- ga zbora; klerikalna večina postavlja deželni odbor nad deželni zbor. Poročevalec Hladnik je pač dejal, da je bil finančni odsek zaradi podpor v zadregi, ker je denarja malo, prošelj pa veliko. Prav zaradi tega bi bil moral odsek to razdelje- vanje pridržati deželnemu zboru, ker je v tem položaju še veliko laže storiti krivico, kakor pa če je denarja na pretek. Gotovo je večina v deželnem zboru prav tako klerikalna kakor v deželnem odboru. Ali seje deželne- ga zbora so vsaj javne; njegovo delo se vrši pod kontrolo javnosti. Deželni odbor pa sklepa na tihem, med štirimi stenami, kamor ima protekcionizem ve- liko lažji pristop. In če bi deželni odbor postopal z največjo objektivnostjo, bo imela javnost vsled sklepa večine vendar vtisk, da se dele vse podpore tako kakor učiteljske.

— **O gledališkem vprašanju** je včeraj go- voril dr. Sušteršič v deželnem zboru, ko je od- govarjal na interpelacijo poslanca Reisnerja. Dr. Sušteršiča veseli, da se je gledališko vpra- šanje tako srečno rešilo z intendantom zagreb- škega gledališča gdom. Treščecem in meni, da bi bila tudi mestna občina ljubljanska lahko spre- jela pogoje, ki jih je sprejel g. Treščec. Da se je gledališko vprašanje sploh nekako rešilo, je pač bolje kakor nič. Ali s svojim odgovorom je dr. Sušteršič le dokazal, da ne razume nič o gledališču in da ima o mestnih občinah žalostne pojme. Rešitev z gospodom Treščecem ni nič drugega kakor izhod za silo; definitivno se pa gledališko vprašanje za Ljubljano ne more tako reševati. Kajti dejstvo je, da sedaj nimamo do- mačega gledališča, da sploh nimamo stalnega gledališča, ampak da immo le stagiono, ki je za kulturne potrebe zelo majhnega pomena. Ob- činski svet je izrekel, da more biti ta rešitev le provizorična, in to je živa resnica. V Ljub- ljani potrebujemo domače gledališče, kateremu bi morala biti slovenska drama glavna naloga. Za gospoda Treščeca bo drama sploh postran- ska reč, ker z ozirom na razmere ne more biti drugače. Za razvoj slovenske drame ne prihaja taka stagiona v poštev. V Ljubljani potrebujemo ljudsko gledališče, in občinski svet se je res trudil, da bi prišel do takega cilja. Odu. Treščecu pa bo to nemogoče že zaradi velikanske režije, s katero je združeno njegovo gostovanje z več- nim potovanjem med Zagrebom in Ljubljano. Vse to dokazuje, da hrvaška pomoč ni in ne more biti nadomestilo za slovensko gledališče. Ako pa se Sušteršič sklicuje na to, da je gd. Treščec sprejel njegove pogoje, občina pa ne, je pozabil, da je med zagrebškim intendantom in občino velikanska razlika. Če zapre dr. Su- steršič gdu. Treščecu gledališče pred nosom, ne bo druge posledice, kakor da ustavi pre- stave, pa igra s svojim osebjem dalje v Zagrebu. Kaj pa naj ljubljanska občina stori s personalom, če dr. Sušteršič sredi sezone »po svoji previd- nosti« prepoved predstave? Gd. Treščec dobi subvencijo, občina pa jo mora plačevati. Ta razlika je menda razumljiva. In za tako sub- vencijo, kakršno občina daje, sme že tudi za- htevatvi nekoliko pravic.

— **Vodiška Johanca** je »hospitirala«, preden je prelivala telečjo kri v vodiškem farovžu za naše grehe, v nekem cirkusu. Sedaj je jasno, od kje njena spretnost. Ker pa grehi niso izbr- sani tako hitro, so morali ljudje seveda dajati tudi pridno za maše. Od neke ženske je iz- vabila Johanca 50 K, češ da trpi njen brat stra- šne muke v vical. Ženica je seveda verjela in odšla Johanci 50 K. Res čudno, da toliko časa ne izslede te sleparke. Morda so jo pa iz hvale- žnosti sprejeli patri na Rakovniku?

— **Organizacija kovinarjev in pevski zbor združenih organizacij v Ljubljani** vabita na ve- liko vinski trgatve, ki jo priredita skupno v soboto dne 11. oktobra 1913 v salonu pri »Kan- kertu« v Sp. Šiški. Spored: Točno ob 8. prihod župana in županje, ter vinčarjev in vinčaric z godbo. Po trgatvi šaljiva pošta, ples in druge zabave. Vstopnina 30 vin. za osebo. Začetek tr- gatve točno ob 8. zvečer. Kdor se hoče dobro zabavati, ta naj pride na trgatve. K mnogobroj- ni udeležbi vljudno vabita odbora.

— **Jugoslov. dij. poč. zveza** je letos dosegla svoj namen. Pripomoglo je k temu mnogo ju- goslovanskih gostoljubnih rodbin. Odbor vsi sta-

je v prijetno dolžnost, da se tem potom toplo zahvali vsem dobrotnikom dijaštva. Jugoslov. dijaštvo se je posluževalo v veliki meri tega izobraževalnega sredstva. Ceste naše domovine so bile polne potujočega dijaštva, lepota naše zemlje se je neizbrisno vtisnila marsikomu v dušo. Planine, jadransko morje, zeleni grički Štajerske, slavonske ravnine, bosanska in hrva- ška zemlja je navdala našega dijača z domovins- ko ljubeznijo. Pri tej priliki se še enkrat zahvali- mo za prijaznost stanodajevalcev in prosimo, da opreste vse morebitne nefaktosni potujočega dijaštva. Javnost naj uvažuje veliki pomen te zveze in naj nam ostane naklonjena še za drugo leto. — Odbor jugoslovanske dijaške počitniške zveze.

— **Preselitev urada**, Mestni ekspedit in urad za nastanjenje vojakov sta se preselila danes iz dosedanjih prostorov v III. nadstropje sosedne hiše. Mestni trg št. 27, kjer je bilo po- prej mestno kmetijevodstvo.

— **Glavni pisar** ravnatelja dr. Vilfanove odvmetne pisarne v Trstu, Dragotina Vala, po- grešajo že enajst dni. Poročali smo že, da je de- jal Val, na napravi izlet na Rodico v bohinjsem pogorju. Najbrže je ponesrečil v gorah ali je pa izvršil samomor.

— **Štiri prste mu je odrezalo**. Iz Strazišča pri Kranju poročajo: V sredo popoldne je pri- šel bletni sin poseznika Križnerja preblizu stroja za rezanje slame. Stroj mu je odrezal štiri pr- ste na desni roki.

— **Glasovita vlomila prijeta**. Kakor smo že poročali, sta vseh zadnjih zločinov v Ljub- ljani, okoliči in vlnoma v kamniškem uradnem poslopu nujno sumljiva sedaj najdrznejša še mlada kranjska lopova Janče Pavlič in Leopold Jerab. Oba je v Trstu policija izsledila in are- tirala.

— **Umrli so v Ljubljani**: Metod Bregar, sin krojaškega pomočnika, 2 meseca. — Franc Primec, mesarjev sin, 5 dni. — Ivan Hajdinjak, sin železniškega delavca, 1 leto. — Marija Kos, bahtarjeva žena, 54 let. — Ivana Pogačar, kur- jačeva žena, 26 let. — Ivana Pogačar, kurja- čeva hči, 2 dni. — Marija Rozman, žena tovar- niškega delavca, 46 let. — Marija Stegnar, za- sebica, 62 let. — Ivana Kaluža, služkinja, 46 let. — **Tatvina usnja**. Na dvorišču gostilne pri »Johanesbirtu« je ukradel nekdo usnarju Fran- cetu Jakušu usnja za 100 K. Bajje je tat znan in bo ovađen, ako usnja ne vrne.

— **Živi mrtvec** je tudi Ljubljancanom znana drama Leva Tolstega, zadnjega drama- tičnega dela velikega ruskega misleca in pes- nika. Igrala se je tudi v slovenskem gledališču z velikim uspehom. Dramo je spisal Tolstoj, ki je svoje svoji sploh zajemal iz živega življenja, po resničnem dogodku. Polna je pretresljivih scen, ki učinkujejo prav zato, ker niso spiseane z namenom gniljivega solzarstva. Bujne slike tega dela in plastika prizorov ga izredno uspo- sablja za pantomino in za moderno sredstvo ki- nematografa, ki s takim delom gotovo bolj služ- svojemu pravemu namenu, kakor z vsakovrst- nim detektivskim šundom in z jokavo roman- tiko. Pri poizkušnji se je pokazalo, da je film res jako lep in bo zadovoljil obiskovalce »fdeala«.

— **Kinematograf »Ideal«**. V petek 10., sobo- to 11., nedeljo 12. in ponedeljek 13. 1. Na bene- čanski obali. 2. Tekmovanje obeh snubačev. (Komično.) Samo popoldne. 3. Gaumontov te- den. (najnovejše, sport, moda itd.) 4. Saxi papa. (Veseloigra.) — samo zvečer. 5. Senzacionalni živji mrtvec. (Po dramu Leva Tolstega v štirih dejanjih.) Pri vseh predstavah. V torek 14. okto- bra: Protea. (Senzacijska detektivska kome- dija.) Dalje Ubežni Moric. (Veseloigra v 2 del- jah.) Od petka 17. do četrta 23. oktobra: Po- slednji dnevi Pompeja. (Predvajanje traja 2 uri.) Predstave vsaki dan ob 3., 5., 7., 9. Zaradi veli- kih nabavnih stroškov zvišane cene. Pripravila se Emila Zola »Germinal«. (Predstave kakor na- vadno.) Zvišanje cen za 10 vin. z izjemo II prostora (II. prostor 30 in 40 vin.)

Poslednji dnevi Pompeja.

7 dni od petka 17. do četrta 23. okt.

največja katastrofa človeštva, po romanu Edvarda Bulverja. 5 dejanj, 2 uri predvajanja. Solski mladi dostopno. — Cirkuski prizori z levi, gladi- atorske borbe, rimski bakanali, izbruh vezuva. Predstave ob 3, 5, 7, 9, v nedeljo ob pol 11, 2, 4, 6, 8, 10. Zvišane cene K 1'90, 1'60, 1'30 1'1, in K — 60.

Kino Ideal.

Štajersko.

— **Prva seja štajerskega deželne- ga zbora** bo danes ob 11. dopoldne. Dnevni red obsega te točke: Proračuni učiteljskega penzijskega fonda za leti 1911 in 1912, računski zaključki za leti 1909 in 1910, poročilo o nadomestnih volitvah v deželni zbor, poročilo o penzijah za vdove de- želnih uradnikov, o prodaji nekega kosa dežel- nega zemljišča v okraju Knittelfeld, poročilo o petičijah in darovih, končno še poročilo dežel- nega zbora o zamenjavi nekega zemljišča z rač- lem na Gornjem Štajerskem.

— **Hrastnik**. V nedeljo 12. t. m. bo ob 3. po- poldne društveni shod rudarjev. Dnevni red: Zvišanje običajne mezde. Poroča sodrug Siter, Rudarji, udeležite se tega važnega shoda. Dolž- nost je, da vsak agitira od moža do moža. V nedeljo vsi na shod!

— **Kolera ob štajerski meji**. Iz Središnje po- ročajo, da je na postaji in trgu Središnje zdrav- niška revizijska služba, ker je v bližnji Veliki Kaniži in baje tudi v Čakovcu izbruhnila kolera.

— **Slovensko gledališče v Mariboru**. V ne- deljo dne 19. t. m. zvečer se uprizori na našem odru splošno priljubljena ljudska igra »Naš žu- pnik, gospod Jakob«. Režijo vodi g. Josip Mo- lek, bivši član deželne- ga gledališča v Ljubljani. Imenovana igra je najlepša ljudska igra, kar se jih je sploh uprizorilo v Mariboru. To je splošno

Dnevne beležke.

— **Seja kranjskega deželne- ga zbora** je danes ob 11. dopoldne.

— **Zaupnike vseh strok** vabimo, da se za- nesljivo udeležijo sestanka danes zvečer točno

vega gledišča. Tokrat sodeluje orkester »Glasnega društva«, ki je zadnjikat izostal vsled nepričakovanih zadržkov. Končno pripomnimo, da se vrši ta predstava na čast našemu izboru in prav marljivemu igralcu g. Francu Rajnhartu, ki se s to postavo poslavlja od našega odra. — Odbor.

Koroško.

— **Samomor.** V Celovcu se je usmrtil na beljaški cesti v svojem stanovanju brivski mojster Franc Krušič. Mož se je najpreje zapustil, nato pa je izstrelil proti sebi iz starega zarjavelega samokresa dva strela. Krušiča je našel njegov vajelec ležečega na divanu z oteklimi ustnicami skoro brez zavesti. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je mož umrl. Vzrok samomora ni znan.

— **Detomorka v vlakcu.** V ponedeljek zjutraj je našel železniški uslužbenec Arcenel ob železniškem tiru ne daleč od Spitala mrtvega novorojenčka ženskega spola. Preiskava je dokazala, da je porodila dosedaj še neznanu mati med vožnjo proti Spitalu dete v stranišću železniškega voza in vrgla novorojenčka skozi okno stranišča. Zgodilo se je to v nedeljo ponoči od 11. do 12. O zločinki nimajo še nobene sledi.

Goriško.

— **Delavsko izobraževalno društvo v Solkanu** priredi v soboto 11. t. m. v dvorani gospoda Alojza Mozetiča javno predavanje. Predava sodrug dr. Tuma o uspehih socializma. Začetek točno ob pol 9. zvečer. Vstopnina 10 v.

Trst.

— **Iz škedenjskih plavžev.** Pretečeni teden se je zgodila v tem škedenjskempeklju zopet nesreča. Nekemu delavcu je odtrgalo roko in ponesrečenec je sedaj v bolnišnici na smrtni postelji. Delovno osobje se niti ne čudi več nesrečam, ki se dogajajo vedno pogostejše. Le čakajo še, kdaj se pripeti kaj takega tudi njim. Obrtni nadzornik pa seveda spi in se za take malenkosti niti ne zmeni. Te dni je izšlo poročilo obrtnega nadzornika o delavnih razmerah v škedenjskih plavžih. Iz poročila je razvidno, da se je zgodilo tam **vkup 58 nezgod**, in sicer je bilo **53 delavcev zelo poškodovanih**, ki so ostali za delo nesposobni, **5 je pa bilo ubitih**. Številke so pretresujoče, pa so pri vsem tem še uresničene. Nezgod je bilo veliko več. To povedo lahko delavci sami. Pač veliko delavskih žrtev zahtevajo zlasti trebuhi meščaniki. Kdaj bo neki konec temu groznemu položaju delavstva? Kdaj?

— **Nezmiselnja prepoved.** Vlada je prepovedala občin imenovati dve novi ital. gimnaziji v Trstu »Alighieri« in »Petrarca«, torej z imeni dveh po pravici slavnih pesnikov. Zares čudna in črna pota avstrijske vlade. Kaj bo s tem dosegla,

brzkone ne ve, ker itak sploh ne ve, kam pride s svojo dosedanjo neumno politiko, s toliko otročjega maščevanja.

! Pošljite naročnino, če je še niste! !

Zadnje vesti.

DOPUST MINISTRA ZALESKEGA.

Dunaj, 10. Finančni minister Zaleski je dobil, ker še ni okreval izza bolezni, ki ga je že lani prišla in se letos meseca julija obnovila, negoločen dopust, med katerim je oproščen od uradnih poslov. Opravke finančnega ministrstva bo vodil najstarejši sekcijski šef baron Engel von Mainfelden.

OGRSKI PARLAMENT.

Budimpešta, 9. Danes je zbornica opravila nekatere volitve v odseke in se odgodila na nedoločen čas. Opozicija se ni udeležila seje.

FERDINAND NA OGRSKEM.

Budimpešta, 10. Bolgarski kralj Ferdinand je v Hamos-Szepesu na lovu in izjavlja, da hoče biti smatran povsem za privatnega človeka.

KANAL IZ BUDIMPEŠTE DO MORJA.

Budimpešta, 10. Trgovinsko ministrstvo je stopilo s posredovanjem nekega višjega uradnika v stik s tujimi strokovnjaki, ker namerava zgraditi kanal od Budimpešte do Jadranskega morja. Strokovnjaki so se ugodno izrekli o načrtu. Za kanal se izrabi Blatno jezero, Drava in Sava. Zgradba bi trajala 6 do 8 let.

ATENTAT NA REKI.

Reka, 10. Vse prizadevanje policije, da bi dobila storilca atentata v guvernerjevi palači, so doslej brezuspešni, kljub temu da je cela armada detektivov na nogah. Ljudi, ki so jih zaprli, morajo drugega za drugim izpuščati. Tudi v Pulju so zaprli dolgo vrsto oseb, pa so morali snoči vse izpustiti.

Bohinjska Bistrica, 9. Sem je prišel policijski komisar z Beke Karpathy s štirimi tajnimi policisti. Misli je baje, da najde tukaj sledove onih, ki so povzročili znani atentat v vladni palači na Reki. Odpeljal se je brez uspeha.

NESREČA NA JEZERU.

Bregenc, 10. Na bodenskem jezeru se je včeraj čoln s 4 osebami v viharju prevrnil. Tri je rešil avstrijski parnik »Kaiserin Elisabeth«, eno dekletje je utonilo.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Lugano, 10. Včeraj je skočil oseben vlak v postaji Cadenazzo iz tira, ker je silno deževje izpodgrizlo nasip. **Pet uslužbencev je ubitih**, nekoliko potnikov pa ranjenih.

ČRNOGORCI IN ARNAVTI.

Črnogorske izgube.

Cetinje, 10. Tukajšnja bolnišnica je dobila nalog, naj se pripravi za sprejem ranjencev. V bojih ob albanski meji so imeli Črnogorci šest mrtvih in 20 ranjenih.

Črnogorci ne gredo čez mejo.

Cetinje, 10. Vlada je četam v okolici Djakovice strogo ukazala, da se pri zasledovanju Arnavtov skrbno ozirajo na določbe londonske konference in nikakor ne prekoračijo albanske meje.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 10. Mladoradikalci so interpelirali Pašiča, če je bila vlada poučena o arnavtskih pripravah za napad na srbsko mejo, koliko srbskih čet je ostalo po demobilizaciji v osvojenih krajih in kaj hoče vlada ukreniti za varnost srbsko-albanske meje. (Ta interpelacija ima ost proti generalski kljki.)

SRBSKA MOBILIZACIJA.

Belgrad, 10. V merodajnih krogih presoajo splošni položaj na Balkanu zelo kritično in pravijo, da mora biti Srbija pripravljena za vsak slučaj. Zaradi tega se z veliko naglico izvršuje mobilizacija. Veliko vznemirjenje povzroča vest, da je Bolgarska baje poklical vrtnarje, ki žive v velikem številu na Hrvaškem, na južnem Ogrskem in na Štajerskem, domov.

Srski nabori.

Belgrad, 10. Vlada namerava v najbližnji dobi nabirati rekrute v osvojenih krajih in sicer od 20. do 26. leta. Nabralo bi se na ta način 60 tisoč mož.

ZAROTA V SKOPLJU.

Solun, 10. Tukajšnji listi poročajo, da so srbske oblasti v Skoplju razkrile bolgarsko zaroto in zaradi tega prijele mnogo oseb.

GRŠKA IN TURČIJA.

Solun, 10. V merodajnih krogih mislijo, da je sedanjo pavzo v grško-turškem pogajanju smatrati za znamenje, da je največja napetost odnehala, ter da se je povečalo upanje v mirno rešitev spora. Kljub temu je položaj še resen in ni izključeno kakšno presenečenje.

RUMUNIJA.

Bukarešt, 10. Srbska vlada je vprašala rumunsko, kaj da misli ukreniti, da se v sedanjih okolščinah zavarujejo določbe bukareštskega miru. Rumunska vlada se je temeljito bavila s tem vprašanjem, pa je prišla do zaključka, da

položaj nikakor ni tak, da bi bilo treba kakšnih korakov od rumunske strani. Vest, da je rumunska vlada v Sofiji diplomatično posredovala, je napačna. Tako trdijo v merodajnih krogih. Rumunska vlada presoja splošni položaj optimistično.

BOLGARSKI NAČRTI.

Sofija, 10. Vlada je sklenila v lagoškem zalivu zgraditi luko za večje ladje. Po bolgarski Traciji se zgrade kanali za paroplovbo. Med bolgarskimi in rumunskimi železnicami se pripravijo zveze čez Donavo.

Strokovni kongres.

Dunaj, 9. Kongres je imel danes debato o točki »Parlament in delavsko varstvo«. Govorili so zastopniki vseh strok. Pritoževali so se, da ovirajo oblasti celo izvrševanje že veljavnih določb o delavskem varstvu. Resolucija poročevalca Hanuscha je bila sprejeta, ravno tako nekatere dodatne resolucije. Za ustanovitev novih obrtnih sodišč se uvede akcija. Zahteva se odprava delavske knjižice, odprava dela prisiljenecv, ureditev brivskih razmer, reforma zavarovanja zoper nezgode, izpopolnitev obrtnega nadzorništva, posebno nadzorništvo za mornarje, prepoved otroškega dela v trgovini, obrti, industriji in poljedelstvu. Protestna resolucija je sklenjena proti namenu vlade, da odpravi z novim letom osemurni delovnik za sprevodniško osobje. Socialisti v parlamentu se pozivajo, da z največjo odločnostjo delujejo za uzakonitev socialnega zavarovanja. Pri centralni strokovni komisiji se uredi poseben odelek za delavsko varstvo, ki ima zbirati in po potrebi objavljati ves material, ki se nanaša na socialno politiko in delavsko varstvo.

Nato je poročal posl. dr. Renner o avstrijski carinski in trgovinski politiki. Po sijajnem govoru, bi bo objavljen v posebni brošuri, je predlagal obširno resolucijo, katero sporočimo še v polnem obsegu. Resolucija konstatira, da je mobilizacijska politika uničevalno vplivala na ljudske sile in povzročila silno izgubo narodnega premoženja. Carinski tarif iz leta 1906 je podražil vse življenjske potrebščine in pospešil karteliranje velikih industrij. Na Balkanu nismo dosegli nič družnega, kakor da zaničujejo naše ime, in da bojkotirajo naše produkte. Parlament naj pokliče krivce na odgovornost. Zgrešena gospodarska in trgovinska politika iz leta 1906 se ne sme nadaljevati. Delavstvo čuti odgovornost za to, da se razvzrijemo v industrijsko državo, da ne propade ljudstvo v največjo revščino, država pa v pogin. Kongres poziva delavstvo, naj se pripravi na odločilni boj, ki bo leta 1917 za in zoper carine ter za slobodne trgovinske pogodbe. — Debata o tej točki bo lutri.

Odgovorni urednik Fran Baur.
Izdaja in zalaga založba »Zajec«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zdravniški red okrajne bolniške blagajne v Gorici.

Prvi mestni okraj. Za stanovalce v ulicah:

Bolniška izprčevala se izdajajo.	Zdravnik in njegovo stanovanje.	Ura in kraj sprejema.
Aissovizza, Alfieri, Alvarez, Andrea (Sv.), Angiolina, Antonio (Sv. trg), Aprica, Aquileia, Arcadi, Ariosto, Bagni, Barca, Baronio, Barzellini, Bertolini, Blaserna, Boschetto, Bosizio, Campagnuzza, Canoniza, Cappuccini, Caraveggia (dvorisče), Carita (vicolo), Casa rosso, Castalda, Castello (riva), Castello I, II, III, Cerri, Cipressi, Cipriani, Codelli, Colle, Consortiva, Contavalle, Corso F. G., Corso G. V., Czörnig, Della Barca, Dogana, Donizetti, Dreossi, Duomo in trg, Edling (prehod), Galileo Galilei, Giacinto Galina, Giuseppe Giusti, Garzarolli, Goldoni, Grabizio, Ilario (dvorisče sv.), Iscur, Leoni, Levada, Luigia, Lombroso, Lunga, Lung' Isonzo, Macello, Magazzini, Mandria, Manzano, Manzoni, Marco (sv.), Marzia, Mattioli, Monte del Maj, Montecuccio, Monteverchio, Municipio, Nuova, Orti, Paolo Diacono, Pasconi, Pietro (sv.), Ponterotto, Posta vecchia, Pozzo (zagata), Rabatta Rassauer, Ristori, Rocco (trg), Rossini, Scalo merci, Scuola agraria, Stazione meridionale, Teatro, Tominz, Torrione, Tuscolano, Trento, Tre re, Trieste, Usina, Valdirose, Vandola, Velodromo, Vogel.	V uradu blagajne, ulica Morelli št. 16.	Dr. Silvij Morpurgo, ulica Alvarez.

Drugi mestni okraj. Za stanovalce v ulicah:

Alpi Giulie, Angolo, Antonio (ulica), Arcivescovado, Ascoli, Bianca, Barriera, Bosco, Brolo, Campi, Camposanto, Capellaris, Capella, Carducci, Caserma, Castagnovizza, Caterina (sv.), Catterini (trg), Chiara (sv.), Cocevia, Castello (dietro), Coceviutta, Colonia, Cordaiuoli, Corno, Coronini, Corta, Cristo (in trg) Croce, De Amicis (trg), Dante, Formica, Fornace, Franconia, Gelsi, Giovanni (sv.), Ginnastica (in trg), Grande (trg), Grazigna, Grado, Legna, Mauro (san), Molino, Monache, Moncorona, Monteverde, Morelli, Orzoni, Ospitale, Pacassi (largo), Palladio, Paludi, Percoto, Pergola, Peschiera, Petarca, Piazzutta (riva), Piccolut, Poggio, Ponte Isonzo, Ponte Nuovo, Rafut, Rastello, Rota (trg), Salcano, Sassaie, Scala, Scogli, Scuole, Seminario, Strazig, Stretta, Tomaseo (trg), Torrente, Torrioni, Trigemina, Tronco, Tomsig, Vaccano, Veturini, Volpe, Velpa, Zorutti.	" "	Dr. Autenor Barnaba, Piazza Grande.
---	-----	-------------------------------------

Prvi okraj za goriško okolico. Za stanovalce v vaseh:

Bate, Banjšica, Cerov gor. in spod., Čepovan, Grgar, Lokavec, Ločnik, Moša, Pevma, Podgora, Ravne, Solkan, Števerjan, Sv. Lovrenc pri Moši, Smartno (Brda), Trnovo, Tribuša pri Gorici.	" "	Dr. Ivan Villat, P. Duomo št. 3.
---	-----	----------------------------------

Drugi okraj za goriško okolico. Za stanovalce v vaseh:

Gracinja (Gorica), Bilje, Bukovica, Kronberg, Dornberg, Dol, Gradiškuta, Lokvica, Miren, Opatjeselo, Ozeljan, Prvačina, Peč, Renča, Rupa, Orehovalje, Rubije, Stanzelj, Sv. Martin na Krasu, Sv. Peter, Sovodnje, Staragora, Sempas, Vrtojba gor. in dol., Vogersko, Volčjadraga, Vrh.	" "	Dr. Maks Adlerstein, ul. Dreossi 19 (ženska bolnišnica.)
--	-----	--

Za stanovalce sodnega okraja Kanal.

Pri zdravniku Dr. Zamponi R. v Kanalu.	Dr. R. Zamponi v Kanalu.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Kanalu.
--	--------------------------	--

Za stanovalce sodnega okraja Tolmin.

Pri podružnici okr. bol. blag. v Tolminu.	Dr. Alfonz Serjun v Tolminu.	Od 9. do 10. zjutraj v ambulanci zdravnika v Tolminu; vsak torek in petek od 3. do 5. pop. v ambulanci na Bači.
---	------------------------------	---

Za stanovalce sodnega okraja Kobarid.

Pri dr. Hinku VečvKobaridu.	Dr. Hinko, Več Kobarid.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Kobaridu.
-----------------------------	-------------------------	--

Za stanovalce sodnega okraja Bovec.

Pri dr. Josipu Horák, Bovec.	Dr. Josip Horák Bovec.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Bovcu.
------------------------------	------------------------	---

Za stanovalce sodnega okraja Cerklje.

Pri dr. Fantišku Smyčka, Cerklje.	Dr. Fantišek Smyčka, Cerklje.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Cerklju.
-----------------------------------	-------------------------------	---

V nujnih slučajih obrniti se je naravnost na dom zdravnika in potem poskrbeti si zdravniško izprčevalo v uradih blagajne, odnosno pri podružnici v Tolminu ali pri zdravnikih posameznih okrajev v Kanalu, Kobaridu, Bovcu in v Cerklju.

Potniki
 v severno in južno AMERIKO
 se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
AVSTRO-AMERIKANA
 Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
 najnovejši brzoparniki s dvema ventilcama, električne razsvetljave,
 različnim krošnjavom, na katerih je na vsakega potnika predvideno, da
 dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, hropaj itd.

Odhod parnikov:
 v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
 Trst-New-York, vsako soboto.
 Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
 Trst-Kanada, vsak mesec.
 Vskovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
 agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
 Kolodvorska ulica števil. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 2. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
 obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
 Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
 Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
 od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni rok je pri društvu najprilnejši in varnost vlog
 najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najpazje zaupa
 svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnice

„Konsumnega društva
 za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
 Hlebi po 1.75 kg veljajo
 samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
 „Konsumnega društva za Ljub-
 ljano in okolico“. — Člani,
 segajte po njem!

Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

R. Z. Z. O. Z.

se priporoča cenjenemu ob-
 činstvu pri nabavi vsakovrst-
 nega pohištva, ki ga izdeluje
 v lastni, najmoderneje oprav-
 ljeni tovarni na Glincah pri
 Ljubljani.

Priporoča se tudi za vsa druga
 v mizarstvo stroko spadajoča
 dela.

Delo je vedno solidno,
 točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
 pošlje brezplačno v najkraj-
 šem času.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
 čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po 5 $\frac{1}{2}$ 0 od dne vloge
 do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
 Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
 nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Trziču,
 na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Nadzorstvo.

Načelstvo.